

Dagthema: Vallen en opstaan

Overweging 21 april – Gerrard Boot

“... Goede Vrijdag. Alles wordt stil. Maar dan komt Pasen.

Het is mogelijk om op te staan.

Het is mogelijk om in de aller moeilijkste situaties

toch de kracht en het vertrouwen te vinden dóór te gaan.

Om de moed te vinden bij anderen aan te kloppen en hulp in te roepen ...”

Eerste lezing volgens Johannes 20:1-18

Tweede lezing uit het werk van Albert Camus

Openingsgebed

Eeuwige,

Uw woord roept ons tot vrede en
gerechtigheid.

Het zegt ons, dat wij uw naam niet mogen
belijden

Als we de naaste geweld aandoen.

Maak ons in deze viering

Tot waakzame boodschappers van het licht.

Tot werkers aan de vrede en voorsprekers
van de armen.

Leg uw woord van vrede in ons hart.

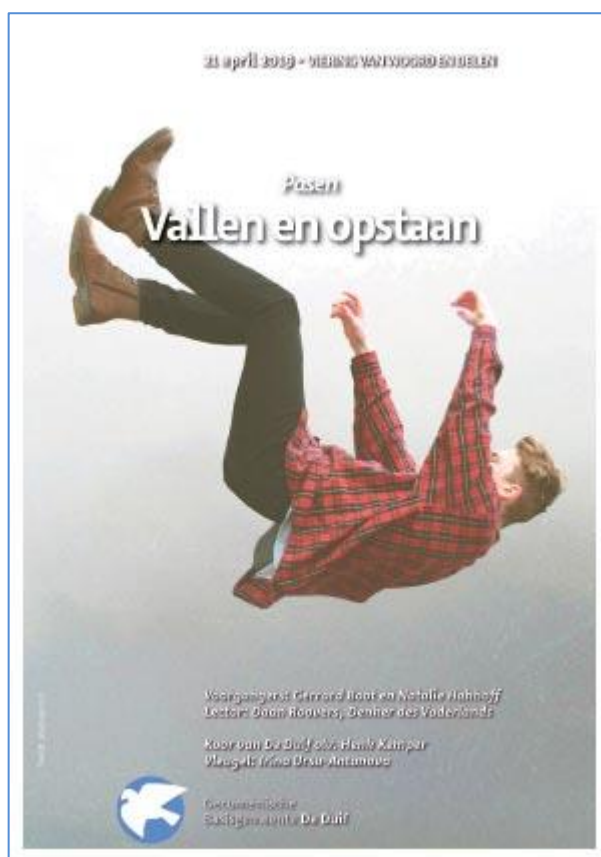
Amen

Lied

Anneke Meiners / Mariëtte Harinck

Dit huis is een huis waar de deur openstaat,
waar zoekers en zieners, genood of gekomen,
hun harten verwarmen, van toekomst gaan
dromen,
waarin wat hen drijft tot herkenning gaat
komen,
de vonk van de Geest in hun binnenste slaat.

Dit huis is een huis waar gemeenschap bestaat,
waar zangers en zeggers bijeen zijn gekomen
om uiting te geven aan waar zij van dromen,
waardoor een beweging ontstaat die gaat stromen,
die nooit meer, door niemand, zich inperken laat.

Welkom en inleiding

Lieve mensen, heel hartelijk welkom op deze prachtige Paasmorgen. Welkom als je hier voor het eerst bent, en welkom wanneer je hier al vaker geweest bent, of heel vaak. Een speciaal welkom ook voor Daan Roovers, onze gastlector vandaag. Samen met Natalie ga ik vandaag voor.

Pasen is het feest van de opstanding. Het is de afsluiting van de paascyclus. Op Palmpasen werd Jezus met veel tamtam Jeruzalem binnen gehaald, op Goede Vrijdag werd hij gekruisigd en vandaag vieren wij zijn opstanding. Pasen is daarom het feest van de hoop. Het is het ultieme verhaal van vallen en opstaan. Natalie zal straks het paasverhaal voorlezen, zoals dat in de bijbel staat. Daan Roovers zal een stuk voorlezen uit het boek van Albert Camus, *De mens in opstand*. Want opstanding en opstand staan dicht bij elkaar. Ik zal in mijn overweging vertellen over het vanuit grote diepten weer overeind kunnen komen. Natalie en ik wensen ons allemaal een hoopvolle, feestelijke en mooie viering toe.

Ontsteken van de paaskaars

Lied

Huub Oosterhuis / Antoine Oomen

Vroeg in de morgen, donker was het nog,
zijn wij gegaan, een keer,
nog in ons hart de dichtheid van de nacht.

Jij bent niet die wij dachten.
Uit het vuur riep ons bij naam een stem.
Wij zagen niets. Jij riep: "Ik zal er zijn."

Op licht en schaduw, bomen aan de bron,
op stilte leek die naam.
Een gloed van liefde schroeide ons gezicht.

Om wat wij hoorden (maar wat hoorden wij?),
om wat op vrijheid leek,
omdat het moest en blijven niet meer kon,

zijn wij gegaan, onstuimig en verward,
om nergens om, om jou -
om liefde over alle grenzen heen.

Een troep die sloft en zwerft, de richting kwijt.
De nagalm van een stem.
De weerklank van wat woorden in ons hart.

Een slingerende stoet naar goed wijd land.
Een eeuwenlang smal pad.
Een ademtucht, de route van het licht.

Het duizendschone schitterende licht,
een file in de nacht,
een spoor van mensen die de nacht verslaan.

Die strompelen tot waar? Tot waar jij bent,
in rusten aan de bron,
in gloed van liefde, vuur dat niet verflauwt.

Vroeg in de morgen, donker was het nog,
zijn wij gegaan, een keer,
met niets dan in ons hart: "Ik zal er zijn".

1e lezing: Johannes 20:1-18

Vroeg op de eerste dag van de week, toen het nog donker was, kwam Maria uit Magdala bij het graf. Ze zag dat de steen van de opening van het graf was weggehaald. Ze liep snel naar Simon Petrus en de andere leerling, van wie Jezus veel hield, en zei: 'Ze hebben de Heer uit het graf weggehaald en we weten niet waar ze hem nu neergelegd hebben.' Petrus en de andere leerling gingen op weg naar het graf. Ze liepen beiden snel, maar de andere leerling rende vooruit, sneller dan Petrus, en kwam als eerste bij het graf. Hij boog zich voorover en zag de linnen doeken liggen maar hij ging niet naar binnen. Even later kwam Simon Petrus en hij ging het graf wel in. Ook hij zag de linnen doeken, en hij zag dat de doek die Jezus' gezicht bedekt had niet bij de andere doeken lag, maar apart opgerold op een andere plek. Toen ging ook de andere leerling, die het eerst bij het graf gekomen was, het graf in. Hij zag het en geloofde. Want ze hadden uit de Schrift nog niet begrepen dat hij uit de dood moest opstaan. De leerlingen gingen terug naar huis.

Maria stond nog bij het graf en huilde. Huilend boog ze zich naar het graf, en daar zag ze twee engelen in witte kleren zitten, een bij het hoofdeind en een bij het voeteneind van de plek waar het lichaam van Jezus had gelegen. 'Waarom huil je?' vroegen ze haar. Ze zei: 'Ze hebben mijn Heer weggehaald en ik weet niet waar ze hem hebben neergelegd.' Na deze woorden keek ze om en zag ze Jezus staan, maar ze wist niet dat het Jezus was. 'Waarom huil je?' vroeg Jezus. 'Wie zoek je?'. Maria dacht dat het de tuinman was en zei: 'Als u hem hebt weggehaald, vertel me dan waar u hem hebt neergelegd, dan kan ik hem meenemen.' Jezus zei tegen haar: 'Maria!' Ze draaide zich om en zei: 'Rabboeni!' (Dat betekent: meester). 'Houd me niet vast', zei Jezus. 'Ik ben nog niet opgestegen naar de Vader. Ga naar mijn broeders en zusters en zeg tegen hen dat ik opstijg naar mijn Vader, die ook jullie Vader is, en naar mijn God, die ook jullie God is.' Maria uit Magdala ging naar de leerlingen en zei tegen hen: 'Ik heb de Heer gezien!'. En ze vertelde alles wat hij tegen haar gezegd had.

Lied

Huub Oosterhuis / Bernard Huijbers

K: Delf mijn gezicht op, maak mij mooi.
A: Delf mijn gezicht op, maak mij mooi.
K: Wie mij ontmaskert, zal mij vinden.
Ik heb gezichten, meer dan twee,
ogen die tasten in den blinde,
harten aan angst voor angst ten prooi.
A: Delf mijn gezicht op, delf mijn gezicht op,
maak mij mooi, maak mij mooi.
K: Delf mijn gezicht op, maak mij mooi.
A: Delf mijn gezicht op, maak mij mooi.
Wie wordt ontmaskerd, wordt gevonden,
en zal zichzelf opnieuw verstaan,
en leven, bloot en onomwonden,
aan niets en niemand meer ten prooi.
Delf mijn gezicht op, delf mijn gezicht op,
maak mij mooi, maak mij mooi.

2e lezing – Uit het werk van Albert Camus

Lied

Huub Oosterhuis / Antoine Oomen

1. koor 2. allen

Wek mijn zachtheid weer.
Geef mij terug de ogen van een kind.
Dat ik zie wat is.
En mij toevertrouw.
En het licht niet haat.

Overweging

Diana vertelde hier een paar weken geleden over het vermogen van de mens om weer op te staan. De veerkracht om, hoe moeilijk de situatie ook is waarin we terecht zijn gekomen, toch weer overeind te komen.

In de aanloop naar Pasen stuitte ik ook op andere situaties van opstaan, namelijk die vanuit armoede. Armoede is vernederend en werkt isolerend. De Franse schrijver Edouard Louis was dit najaar in Amsterdam. Onder Franse jongeren is hij heel populair. Hij komt uit een heel arme streek in Noord-Frankrijk, en groeide op in een dorpje waar bijna iedereen werkloos was, waar veel klappen vielen, vaak na een overdosis aan de drank. Door een attente lagere schoolmeester kon Eduard aan dit milieu ontsnappen, en naar een middelbare school gaan.

Lange tijd had Edouard zijn vader gehaat vanwege diens agressie en bekrompenheid. Maar eenmaal op eigen benen staand, snapte hij hoe teleurgesteld zijn vader in het leven was geworden. Edouard zocht zelfs weer contact met hem.

Huiveringwekkend

In het pas verschenen boek *Vallen is als vliegen*, van Manon Uphoff, vormt armoede een voedingsbodem, voor een situatie van de ergste onveiligheid die je je kunt voorstellen. Om het jarenlang seksueel misbruik te kunnen beschrijven, waaraan de hoofdpersoon en haar zussen door hun vader werden blootgesteld, heeft Uphoff nieuwe woorden moeten zoeken, want gewone woorden schieten soms te kort. Het boek is huiveringwekkend. Thuis overdag was vaders gedrag al grensoverschrijdend, maar 's nachts bezocht hij om de beurt zijn dochters. En die moesten dan de volgende dag doen alsof alles normaal was. De schaamte onder de zussen is zo groot, dat niemand het er over had, totdat een van hen, meer dan 20 jaar nadat het misbruik stopte, zelfmoord pleegde. Uphoff heeft er vervolgens jaren over gedaan om haar eigen schaamte te overwinnen en het verhaal vorm te kunnen geven.

Uphoff zocht naar een nieuwe taal, omdat gewone woorden tekort schieten om iets te kunnen overbrengen. Dat beseftte ik ook toen ik hier in de Duif gistermiddag naar de Mattheus-passion luisterde. Die muziek is zo prachtig. Heel bekend, maar ook heel mooi, is de aria *Erbarme dich*. Die muziek klinkt, nadat Petrus Jezus tot driemaal toe had verloochend. Als hij zich dat realiseert, moet Petrus huilen. En dan komt de alt-aria.

Momenten van grote diepte

Waar Eduard Louis en Manon Uphoff in terecht waren gekomen, zijn momenten van grote diepte. Goede Vrijdag. Alles wordt stil. Maar dan komt Pasen. Het is mogelijk om op te staan. Het is mogelijk om in de allermoeilijkste situaties toch de kracht en het vertrouwen te vinden dóór te gaan. Om de moed te vinden bij anderen aan te kloppen en hulp in te roepen.

In het Paasverhaal gaat Maria van Magdela als eerste naar het graf. Ze vindt het leeg. De gewaarschuwde mannen haasten zich daarna naar het graf, maar missen het geduld om dan te blijven wachten. Maria doet dat wel. In een wanhopige poging zijn lichaam terug te vinden, verschijnt hij als eerste aan haar. Haar hoop doet leven.

Tijdens de voorbespreking van deze viering op de liturgie-avond vertelden sommige Duiven over hun eigen vallen en opstaan. Een rode draad was hoe belangrijk het is dat je je verhaal kwijt kan. Dat er onbevangen naar je geluisterd wordt. Dat er echt naar je geluisterd wordt. En dat geeft ook aan de omgeving een perspectief. Het geeft de mogelijkheid voor omstanders om als medemensen, als gemeenteleden, als stadgenoten, als collega's, als burens oog te hebben voor elkaar. Te zorgen dat we open staan voor anderen. Vallen, maar met elkaar opstaan.

Moge het zo zijn.

Muzikaal intermezzo door Irina Urzu-Antonova

Geloofsbelijdenis

Ik geloof in God,
de God die de wereld tot leven roept
en die vraagt om ons antwoord.

Ik geloof in Jezus, in wie ik de mens herken
zoals God ons heeft bedoeld.

Ik geloof in een gemeenschap die,
toegerust met de kracht van de geest,
vrijheid geeft aan mensen.

En ik weet zeker, dat God dichtbij is
en dat zij naar ons glimlacht.

Intenties die werden opgeschreven

Gezongen tafelgebed en breken en delen

Huub Oosterhuis / Tom Löwenthal

Deze bijeenkomst zij ons tot zegen

Dit komen tezamen van mensen, gezichten en zielen
van hier en overal, aarde en hemel,
deze seconde der uren, der eeuwen,
zij ons tot zegen.

Moge de donkere nacht onze dagen behoeden,
deze nieuwe dag ons zuiveren, sterken,
dat onze boeien geslaakt,
onze honger gestild,
dat niet de dood op ons valt.
Moge het licht van de morgen
over ons opgaan, nieuw alle dagen.

Moge de kracht in ons varen
van Jezus uw dienstknecht uw kind.
Dat ons voor ogen staat hij door u geroepen,
bestemd en bezielde om in ons midden,
eens en voorgoed,
te zijn uw woord uw voorbeeldmens,
aldoende liefde, recht –
brood uit de hemel, water uit de rots,
wijnstok wereldwijd vertakt –

Dat waar wij gaan zijn geest ons overschaduwet,
liefde sterker dan de dood.

Die mens gedenken wij
als een van ons, als een met u.
Moge het delen van dit brood en deze beker

ons sterken in de hoop
dat hij leven zal in ons
uit kracht van u.

Dat een nieuwe wereld komen zal
waar brood en liefde is genoeg voor allen.
Kom bevrijden wees genadig,
ere zij u in den hoge,
diep in ons midden,
vrede op aarde,
kome wat komt.

Lied

Huub Oosterhuis / Herman Rouw

Om liefde gaan wij een leven,
zeilen wij over de zee,
vliegen wij langs de hemel,
om liefde gaan wij een leven
met licht en met donker mee.
Vogeltje van de bergen
wat zwoeg je dapper voort?
Om wat ik uit de verte
van liefde heb gehoord.

Om liefde gaan wij een leven,
graven diep in de nacht,
kruipen wij onder de hemel
om liefde gaan wij een leven
om weten en stille kracht.
Mensje, één van de velen
waar snelt je voetstap heen?
Waar is te vinden dat ene,
daar snellen mijn voeten heen.

Om iemand gaan wij een leven,
wagen wij dood na dood,
zwerfen de verste wegen
om jou, op hoop van zegen,
mijn liefde, mijn reisgenoot.
Dalen van zwarte aarde,
bergen van hemelsblauw,
om alles ga ik dit leven
om alles of niets met jou.

Gedachte bij het thema

Onze Vader

Armeense versie

Bron van Zijn, die ik ontmoet in wat mij ontroert:
Ik geef u een naam opdat ik U een plaats kan geven in mijn leven.
Bundel Uw licht in mij. Maak het nuttig.

Vestig Uw rijk van eenheid nu.
Uw enige verlangens handelt dan samen met het onze.
Geef ons wat we elke dag nodig hebben aan brood en inzicht.
Maak los de koorden van fouten,
die ons vastbinden aan het verleden,
zoals wij ook anderen hun misstappen vergeven.
Laat oppervlakkige dingen ons niet misleiden,
want uit U wordt de al werkzame wil geboren.
De levende kracht om te handelen,
het lied dat alles verfraait
en dat zich van eeuw tot eeuw vernieuwt.

Lied

Huub Oosterhuis / Antoine Oomen

Het zal in alle vroegte zijn, als toen.
De steen is weggerold.
Ik ben uit de grond opgestaan.
Mijn ogen kunnen het licht verdragen.
Ik loop en struikel niet.
Ik spreek en versta mijzelf.
Mensen komen mij tegemoet -
wij zijn in bekenden veranderd.

Het zal in alle vroegte zijn als toen.
De ochtendmist trekt op.
Ik dacht een dorre vlakte te zien.
Volle schoven zie ik, lange halmen,
aren waarin de korrel zwelt.
Bomen omranden het bouwland.
Heuvels golven de verte in,
Bergopwaarts en worden wolken.

Daarachter, kristal geworden, verblindend,
de zee die haar doden teruggaf.

Wij overnachten in elkaars schaduw.
Wij worden wakker van het eerste licht.
Alsof iemand ons bij naam en toenaam
heeft geroepen. (2x)

Dan zal ik leven. (3x)

Zegen

John Rutter

The Lord bless you and keep you.
The Lord make his face to shine upon you
and be gracious unto you.
The Lord lift up the light of his countenance upon you
and give you peace. Amen.

